

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

15 iunie 2016

mun.Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte
Judecători

Nicolae Gordilă,
Elena Covalenco,
Iurie Diaconu,

examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 martie 2016, declarate de avocatul Gușan Vasile în numele inculpatei Mocan Silvia și avocatul Spînu Ludmila în numele inculpatului Mocan Petru, în cauza penală privindu-i pe

Mocan Silvia Alexei, născută la 17 august 1986, originară din mun.Chișinău, domiciliată în com.Băcioi, str.Ion Druță 7, mun.Chișinău și

Mocan Petru Andrei, născut la 14 august 1984, originar din s.Băcioi, r-nul Ialoveni, cu viza de reședință în com.Băcioi, str.Independenței 50, ap.54, mun.Chișinău, domiciliat în com.Băcioi, str.Ion Druță 7, mun.Chișinău.

Termenul examinării cauzei:

1. Prima instanță: 27.03.2015 - 22.12.2015;
2. Instanța de apel: 22.01.2016 - 09.03.2016,
3. Instanța de recurs: 12.05.2016 - 15.06.2016

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Ciocana, mun.Chișinău din 22 decembrie 2015, Mocan Silvia și Mocan Petru au fost achitați de sub învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute de art.201¹ alin.(2) lit.a) Cod penal, pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

2. Potrivit sentinței s-a constatat că prin rechizitoriu, inculpaților Mocan Silvia și Mocan Petru li s-a incriminat că, locuind împreună în calitate de soț și soție, în ap.141 din bd.Mircea cel Bătrîn 27/2, mun.Chișinău, făcînd permanent abuz de băuturi alcoolice și avînd scopul violenței în familie, pe parcursul anului 2014, sistematic, au aplicat violență manifestată prin înjurături și maltratări fizice față de minorii Sapescu Laurenția și Sapescu Ion, asupra cărora Mocan Silvia, în baza Dispoziției nr. 01-10/164 din 22 octombrie 2012, eliberată de Pretorul sectorului Ciocana, mun.Chișinău, a fost numită tutore pe parcursul aflării mamei acestora, Sapescu Alina, peste hotarele R.Moldova, astfel, cauzîndu-le părților vătămate minore suferințe psihice, care conform rapoartelor de expertiză psihiatrico-legală ambulatorie nr.32a-2015 din 03 februarie 2015 și respectiv, nr.31a-2015 din 03 februarie 2015, prezintă tulburare de stres posttraumatică, dezvoltată în urma evenimentelor psihotraumatizante.

3. Împotriva sentinței a declarat apel procurorul, care a solicitat admiterea apelului, casarea sentinței și rejudecarea cauzei, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Mocan Silvia și Mocan Petru să fie recunoscuți vinovați și condamnați în baza art.201¹ alin.(2) lit.a) Cod penal, cu aplicarea unei pedepse sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității, în mărime de câte 200 ore pentru fiecare.

În argumentarea soluției procurorul a invocat că, instanța eronat a apreciat probele administrate, și anume declarațiile părților vătămate minore date în cadrul ședinței de judecată și cele date în cadrul urmăririi penale, rapoartele de expertiză psihiatrico-legală ambulatorie, extrăgând robele convenabile întru emiterea sentinței de achitare.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 martie 2016, a fost admis apelul declarat de procuror, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre, prin care P.Mocan și S.Mocan au fost recunoscuți vinovați și condamnați în baza art.201¹ alin.(2) lit.a) Cod penal, la câte 1 an închisoare.

În temeiul art.90 Cod penal, s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii pe un termen de probă de câte 1 an, fiecare.

Instanța de apel a constatat că Mocan Silvia și Mocan Petru, locuind împreună în calitate de soț și soție, în ap.141 din bd.Mircea cel Bătrîn 27/2, mun.Chișinău, făcând permanent abuz de băuturi alcoolice și avînd scopul violenței în familie, pe parcursul anului 2014, sistematic, au aplicat violență manifestată prin înjurături și maltratări fizice față de minorii Sapescu Laurenția și Sapescu Ion, asupra cărora Mocan Silvia, în baza Dispoziției nr. 01-10/164 din 22 octombrie 2012, eliberată de Pretorul sectorului Ciocana, mun.Chișinău, a fost numită tutore pe parcursul aflării mamei acestora, Sapescu Alina, peste hotarele R.Moldova, astfel, cauzîndu-le părților vătămate minore suferințe psihice, care conform rapoartelor de expertiză psihiatrico-legală ambulatorie nr.32a-2015 din 03 februarie 2015 și respectiv, nr.31a-2015 din 03 februarie 2015, prezintă tulburare de stres posttraumatică, dezvoltată în urma evenimentelor psihotraumatizante.

În motivarea soluției date, instanța de apel a indicat că, prima instanță, contrar prevederilor art.100 alin.(4) și art.101 alin.(1) Cod de procedură penală, neîntemeiat a reținut declarațiile părților vătămate minore, date în cadrul ședinței de judecată, ignorînd pe deplin declarațiile acestora date la faza urmăririi penale, declarații care, de altfel, coroborează cu alte probe administrate la cauza penală.

În această ordine de idei, a indicat instanța de apel că, reieșind din jurisprudența CtEDO, „*autoritățile au obligația pozitivă de a proteja copiii, respectiv, sarcina instanței de judecată este de a acorda o atenție sporită atunci cînd minorii invocă că, ar fi victime ale violenței în familie, mai ales cînd pe durata întregului proces aceștia oferă declarații contradictorii, urmînd a fi stabilit care din acestea sînt veridice și corespund realității, urmîndu-se a verifica și versiunea dacă asupra minorilor nu a fost exercitată o oricare influență sau presiune din partea maturilor care fac parte din familia acestora, în vederea mascării circumstanțelor care au avut loc cu adevărat, urmărindu-se eschivarea de la producerea efectelor negative asupra celor care se fac vinovați de comiterea actelor de violentă în familie*”.

Astfel, instanța de apel, analizînd declarațiile părților vătămate minore date la faza urmăririi penale, a constatat că acestea coroborează între ele, se completează reciproc, iar prin detaliile comune din relatările acestora se deduce că, aceste declarații sînt sincere și descriu circumstanțele reale care au avut loc. Mai mult, instanța de apel a coroborat aceste declarații cu declarațiile martorului M.Vacarciuc, care confirmă spusele părților

vătămate minore.

Consecvent, instanța de apel a stabilit că prima instanță, în cadrul ședinței de judecată, fiind audiate părțile vătămate, care au dat declarații contrare celor din faza urmăririi penale, nu a adresat nicio întrebare în vederea stabilirii poziției acestora față de cele menționate la faza urmăririi penale, întrebări care urmau să contribuie la aflarea adevărului în speță, ținându-se cont de vârsta părților vătămate și tendința de a denatura realitatea, caracteristică vârstei.

Complementar, instanța de apel a reținut procesele-verbale de sesizare despre săvârșirea infracțiunii din 30.07.2014, în care a fost consemnată plîngerea mamei părților vătămate A.Sapescu privind tragerea la răspundere penală a inculpaților, precum și rapoartele de expertiză psihiatrico-legală ambulatorie nr.31a-2015 și nr.32a-2015 din 03.02.2015, în același timp apreciind critic declarațiile martorului M.Vacarciuc, precum că declarațiile date de L.Sapescu și I.Sapescu sînt exagerate, or, aceste declarații ale martorului contravin celorlalte probe administrate și apreciate de instanța de apel în conformitate cu art.101 alin.(1) Cod de procedură penală, prin care cu certitudine se confirmă vinovăția inculpaților în săvârșirea infracțiunii prevăzută de art.201¹ alin.(2) lit.a) Cod penal.

Astfel, ținînd cont de prevederile art.7 alin.(1), 61, 75 alin.(1), 76 și 77 Cod penal, de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celor vinovați și de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea penală, de faptul că inculpații nu și-au recunoscut vina și au refuzat să ofere declarații, precum și că acestora li se impută săvârșirea unei infracțiuni mai puțin grave, că în privința lor nu au fost stabilite circumstanțe atenuante și nici agravante, instanța de apel a considerat că pedeapsa echitabilă pentru fapta săvârșită este închisoare pe un termen de 1 an.

Totodată, considerînd că corectarea și reeducarea inculpaților poate avea loc și fără izolarea acestora de societate, ținînd cont de consecințele survenite și persoana inculpaților, care anterior nu au fost atrași la răspundere penală, că la locul de trai se caracterizează pozitiv, au la întreținere trei copii minori, instanța de apel a considerat posibil de a aplica față de inculpați prevederile art.90 Cod penal, dispunînd suspendarea condiționată a executării pedepsei penale pe un termen de probă de 1 an.

5. Împotriva deciziei instanței de apel a declarat recursuri ordinare:

- avocatul V.Gușan în numele inculpatei S.Mocan care, invocînd temeiul prevăzut de art.427 alin.(1) pct.6) și 8) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia, cu menținerea sentinței, pe motiv că instanța de apel a emis în privința inculpatei o decizie neîntemeiată, inequitabilă și prea dură; - circumstanțele constatate de instanța de apel nu sînt probate, acuzarea bazîndu-se doar pe presupuneri și probe insuficiente, irelevante și contradictorii, astfel, dînd o apreciere arbitrară probelor administrate și puse la baza învinuirii; - rapoartele de expertiză psihiatrico-legală ambulatorie nu stabilesc legătura de cauzalitate dintre fapta imputată și starea psihologică a părților vătămate minore, or aceasta putea fi produsă de alți factori, cum ar fi lipsa mamei; - instanța de apel eronat a reținut declarațiile părților vătămate minore, date în faza urmăririi penale; - nu sînt întrunite elementele infracțiunii incriminate, și anume latura obiectivă, or, acțiunea sau inacțiunea intenționată, manifestată fizic sau verbal de către inculpată față de minori, nu este probată;

- avocatul L.Spînu în numele inculpatului P.Mocan care, invocînd temeiul prevăzut de art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia, cu menținerea sentinței, pe motiv că instanța a comis o eroare gravă de fapt; - eronat și arbitrar a apreciat

probele administrate, inclusiv, eronat a constatat că declarațiile părților vătămate minore, date la faza urmăririi penale, coroborează cu plîngerea mamei A.Sapescu, or aceasta nu poate constitui ca probă, consecvent eronat au fost desconsiderate declarațiile minorilor date în ședința de judecată din același motiv, precum că nu coroborează cu celelalte probe din dosar; - acțiunea sau inacțiunea intenționată, manifestată fizic sau verbal de către inculpat față de minori, nu este probată.

6. Examinînd admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de avocați în numele inculpaților în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, ținînd cont de opinia procurorului expusă în referință, prin care solicită declararea inadmisibilității recursurilor, Colegiul penal decide asupra inadmisibilității acestora din următoarele considerente.

Potrivit art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărîrea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanța de fond ori de apel.

Avocații V.Gușan și L.Spînu în numele inculpaților S.Mocan și P.Mocan în recursuri au invocat ca temeiuri de casare a deciziei instanței de apel art.427 alin.(1) pct.6) și 8) Cod de procedură penală, considerînd că fapta inculpaților nu întrunește elementele infracțiunii imputate, instanța de apel apreciind eronat și arbitrar probele administrate în cauză.

Cu referire la acestea, Colegiul penal reține că instanța de apel, în baza probelor administrate legal în cadrul urmăririi penale și în cadrul cercetării judecătorești, cu respectarea prevederilor art.100 alin.(4) Cod de procedură penală, le-a dat o apreciere justă, potrivit art.101, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității, veridicității și coroborării lor, stabilind cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept, corect ajungînd la concluzia privind vinovăția inculpaților în comiterea infracțiunii prevăzută de art.201¹ alin.(2) lit.a) Cod penal, încadrarea juridică a acțiunilor acestora fiind justă.

Concluziile instanței de apel contestate sînt corecte și se confirmă prin cumulul de probe administrate, cercetate și verificate în cadrul ședinței de judecată, cum sînt:

- declarațiile părților vătămate minore L.Sapescu și I.Sapescu date în cadrul urmăririi penale, care au explicat că față de ei, atît de către S.Mocan, cît și de către P.Mocan, sistematic, a fost aplicată violență manifestată prin înjurături și maltratări fizice, cel mai agresiv era P.Mocan;

- procesele-verbale de sesizare despre săvîrșirea infracțiunii din 30.07.2014, în care a fost consemnată plîngerea mamei părților vătămate minore, A.Sapescu, privind tragerea la răspundere penală a inculpaților pentru maltratarea copiilor minori;

- rapoartele de expertiză psihiatrico-legală ambulatorie nr.31a-2015 și nr.32a-2015 din 03.02.2015, probe care sînt descrise amănunțit în decizia instanței de apel.

Instanța de recurs, fără a reitera întreaga motivare a instanței de apel, pe care și-o însușește sub aspectul stării de fapt și de drept reținute, conchide asupra existenței faptei și vinovăției inculpaților S.Mocan și P.Mocan în comiterea infracțiunii de care au fost condamnați.

În același timp, apreciind critic declarațiile părților vătămate minore date în cadrul cercetării judecătorești și declarațiile martorului M.Vacarciuc, precum că declarațiile date de L.Sapescu și I.Sapescu sînt exagerate, instanța de apel corect a concluzionat că acestea contravin celorlalte probe administrate și apreciate în cadrul cercetării judecătorești în conformitate cu art.101 alin.(1) Cod de procedură penală.

Conținutul probelor menționate mai sus, care au fost amplu analizate și obiectiv apreciate de instanța de apel, confirmă cu certitudine săvârșirea de către S.Mocan și P.Mocan a faptei imputate, care întrunește elementele infracțiunii de violență în familie, adică atât latura obiectivă, cât și cea subiectivă.

Prin urmare, prin acțiuni intenționate, manifestate atât fizic, cât și verbal, care au provocat suferințe psihice părților vătămate minore, inculpații, fiind membri de familie a acestora, incontestabil au săvârșit infracțiunea prevăzută de art.201¹ alin.(2) lit.a) Cod penal - violența în familie, adică acțiunea sau inacțiunea intenționată manifestată fizic sau verbal, comisă de un membru al familiei asupra a doi membri ai familiei, care a provocat suferință psihică.

Consecvent, ținând cont de vârsta părților vătămate, Colegiul penal consideră că instanța de apel just a reținut drept relevantă Jurisprudența CtEDO potrivit căreia, „în cadrul relației dintre părinte și copii, exercițiul drepturilor părintești reprezintă un element fundamental al vieții de familie, cu toate acestea art.8 din Convenție nu ar putea în nici un caz, să autorizeze un părinte să ia măsuri de natură să prejudicieze sănătatea sau dezvoltarea copilului său, prin urmare copilul are dreptul de a fi protejat contra relelor tratamente la care ar putea fi supus de către părinții săi, ”, și respectiv, corect a indicat că autoritățile au obligația pozitivă de a proteja copii, iar sarcina instanței de judecată este de a acorda o atenție sporită atunci când minorii susțin că, ar fi victime ale violenței în familie, mai ales, în cazul în care, pe durata întregului proces aceștia oferă declarații contradictorii, urmînd a fi stabilit care din acestea sînt veridice și corespund realității, verificînd inclusiv, versiunea dacă, asupra minorilor nu a fost exercită o oricare influență sau presiune din partea maturilor care fac parte din familia acestora, avînd drept scop mascarea circumstanțelor care au avut loc cu adevărat și eschivarea de la producerea efectelor negative asupra celor care se fac vinovați de comiterea actelor de violență în familie.

Reieșind din cele relevate supra, instanța de apel, luînd în considerație cumulul de probe administrate, examinîndu-le în condițiile prevederilor art.100 alin.(4) și 101 Cod de procedură penală, precum și ținînd cont de Jurisprudența CtEDO, corect a conchis că declarațiile date de părțile vătămate minore la faza urmăririi penale coroborează între ele, completîndu-se reciproc, iar prin detaliile comune, că acestea sînt sincere și descriu circumstanțele reale care au avut loc, apreciîndu-le ca fiind valabile și pertinente speței.

Astfel, din conținutul deciziei recurate, rezultă că instanța de apel corect a constatat faptele și circumstanțele săvârșirii infracțiunii incriminate inculpaților, descriîndu-le în partea descriptivă, ulterior motivînd concluzia de vinovăție a inculpaților prin cumulul de probe administrate în cauză, nefiind stabilită presupusa eroare de drept invocată de către recurenți.

Colegiul penal reține că solicitările recurenților privind casarea deciziei și menținerea sentinței de achitare în privința inculpaților, nu au suport probatoriu și contravin probelor administrate în cauză, iar nerecunoașterea vinovăției de către aceștia în comiterea infracțiunii imputate, este apreciată de către instanța de recurs drept o modalitate de exercitare a dreptului său la apărare.

Astfel, decizia instanței de apel cuprinde fondul apelului și temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea apelului, precum și motivele adoptării soluției, ceea ce se încadrează în prevederile art.417 Cod de procedură penală.

Din acest punct de vedere se conchide că, de fapt, în cauză nu s-a comis eroarea de drept la care face referire partea apărării și, deci, nu persistă temeiul de casare a soluției adoptate.

Afirmațiile recurenților, precum că instanța de apel incorect a apreciat probele cauzei punînd la baza sentinței de condamnare declarațiile părților vătămate date la faza urmăririi penale, nu pot fi reținute ca temei de admitere a recursului, deoarece, ca probe, acestea au fost administrate cu respectarea procedurii penale, verificate și apreciate de instanță conform legislației în vigoare. Cu atît mai mult că critica referitor la procedura de apreciere a probelor ține de starea de fapt a cauzei și care a fost efectuată de instanța de judecată.

La aplicarea pedepsei, instanța de apel just a ținut cont de criteriile generale de individualizare a pedepsei, de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvîrșite, de persoana celor vinovați și de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea penală, de faptul că inculpații nu și-au recunoscut vina și au refuzat să ofere declarații, precum și că inculpaților li se impută săvîrșirea unei infracțiuni mai puțin grave, că în privința acestora nu au fost stabilite circumstanțe atenuante sau agravante, de influența pedepsei asupra corectării vinovaților, aplicîndu-le o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii normei penale în baza căreia au fost declarați vinovați, cu respectarea prevederilor art.7, 61, 75, 76, 77, 90 Cod penal.

Conform art.432 alin.(2) pct.4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinînd admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărîrii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiate.

În acest context, Colegiul penal decide asupra inadmisibilității recursurilor ordinare declarate de avocați în numele inculpaților, ca fiind vădit neîntemeiate.

7. În conformitate cu prevederile art.432 alin.(1)-(2) pct.4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de avocatul Gușan Vasile în numele inculpatei Mocan Silvia și avocatul Spînu Ludmila în numele inculpatului Mocan Petru, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 martie 2016, în cauză penală privindu-i pe Mocan Silvia și Mocan Petru, ca fiind vădit neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă, publicată integral la 13 iulie 2016.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Elena Covalenco

Iurie Diaconu